

Kría frumkvöðlasjóður

- hvati vísifjárfestinga

Fyrir áframhaldandi vöxt frumkvöðla- og nýsköpunarfyrirtækja er mikilvægt að festa í sessi og efla fjármögnunarumhverfi þeirra. Ein mikilvægasta fjármögnunaðferðin fyrir þau félög eru fjárfestingar frá svokölluðum vísisjóðum (e. venture capital).

Vísisjóðir eru sérhæfðir fjárfestingasjóðir, þar sem fjárfestar með reynslu og þekkingu af sprota- og nýsköpunarfyrirtækjum, fjárfesta á fyrstu stigum þróunar. Auk fjármagns, veita fjárfestar ráðgjöf, tengingar og ýmsa aðstoð til nýsköpunarfyrirtækjanna. Þessir sjóðir eru fjármagnaðir af öðrum fjárfestum, t.d. lífeyrissjóðum, bönkum, eða tryggingarfélögum.

Á Íslandi, miðað við önnur lönd, er umhverfi þessara fjárfesta einsleitt, þ.e.a.s. það eru fáir aðilar sem taka þátt. Síðustu ár hafa einungis lífeyrissjóðir, bankar og einstaklingar tekið þátt í fjármögnun sjóða af þessu tagi.

Aðalmarkmið aðgerðarinnar er að efla mikilvæga grunninnviði vistkerfis nýsköpunar- og frumkvöðlastarfs, með því að styðja við fjármögnunarumhverfi þeirra í gegnum fjárfestingar í vísisjóðum. Þannig fjölgum við þátttakendum í þeim fjárfestingum, stóru aukum fjármagn í umferð fyrir sprota- og nýsköpunarfyrirtæki og byggjum upp sjálfbært vistkerfi til langs tíma.

Aðgerðin snýr að því að koma á fót Kríu frumkvöðlasjóð. Sjóðurinn hefur þann tilgang að vera hvati vísifjárfestinga. Í fjármálaáætlun ríkissjóðs er gert ráð fyrir samtals 2.5 milljarði á næstu þremur árum til að fjármagna sjóðinn.

Sjóðsstjórar vísisjóða á Íslandi geta, að uppfylltum ákveðnum skilyrðum, fengið fjárfestingu frá Kríu frumkvöðlasjóði. Það mun auka aðgengi sjóðsstjóra að fjármagni, auka fjármagn í umferð, auka líkur á að nýir sjóðir verði að veruleika, auka samfellu í fjármögnunarumhverfi og styðja við uppbyggingu reynslu og þekkingar í nýsköpunar- og sprotafjárfestingum.

Mikilvægt er að ítreka að markmið aðgerðarinnar er að **byggja upp fjármögnunarumhverfi**. Markmiðið er **ekki** að ríkið (ríkissjóður) hagnist beint á fjárfestingum í nýsköpunarsjóðum eða nýsköpunarfyrirtækjum eða að fjárfesta í ákveðnum iðnaði umfram annan.

Aðgerðin er byggð á aðferðarfræði annarra þjóða sem hafa stutt við og eftl fjárfestingarumhverfi sprotafyrirtækja með þátttöku ríkisins á svipaðan hátt, eins og Ísrael, Nýja Sjáland, Svíþjóð, Danmörk og Finnland.

Spurt og svarað um Kríu frumkvöðlasjóð

Hvaða skilyrði munu sjóðir þurfa að uppfylla til að vera gjaldgengir?

Sjóðir sem sækja um stuðning frá Kríu munu þurfa að uppfylla ákveðin skilyrði, t.d. um lágmarksstærð sjóðar, að markmið þeirra sé að fjárfesta í frumkvöðla- og nýsköpunarfyrirtækjum sem stefna á alþjóðlegan markað og vöxt, að aðrir fjárfestar á markaði leggi til ákveðið lágmarks fjármagn og að reynsla sé í sjóðnum sem styðji við markmið hans. Nánari útfærsla er í vinnslu í frumvarpsgerð. Frumvarp verður lagt fram í vor.

Hvenær byrjar þetta?

Áætlað er að frumvarpið verði samþykkt í vor og sjóðurinn geti þá byrjað að taka við umsóknum haustið 2020. Fyrsta mótframlag er áætlað 2021.

Hvaða áhrif mun þetta hafa á Nýsköpunarsjóð Atvinnulífsins?

Tillagan snýr að því að ríkið seti sérstakt fjármagn í uppbyggingu fjármögnunarumhverfis. Hvort, og þá hvernig, það mun hafa áhrif á NSA verður tekið fyrir í samráðs- og innleiðingarferli á næsta ári.

Hugveita ráðherra um nýsköpunardrifið frumkvöðlastarf

Umhverfi frumkvöðla og nýsköpunar breytist hratt og það er mikilvægt fyrir ráðafólk sem sinnir þeim málaflökkum að hafa beint og óhindrað aðgengi að fólki sem starfar í því. Ráðherra nýsköpunar hefur því sett á laggirnar hugveitu um málefni frumkvöðla og nýsköpunar á Íslandi.

Verkefni hugveitunnar eru annars vegar að leggja reglulega til ábendingar, tillögur eða vandamál sem þarfnast úrlausna á málefnasviðinu og hins vegar að veita endurgjöf á áætlanir og verkefni sem snerta málaflökkinn, bæði ný verkefni og núverandi umhverfi.

Ráðherra nýsköpunar hefur skipað 10 reynslumikla frumkvöðla og fjárfesta til setu í hugveitunni:

- Ari Helgason, fjárfestir hjá Index Ventures
- Ágústa Guðmundsdóttir, meðstofnandi Zymetech og þróunarstjóri fyrirtækisins
- Guðbjörg Edda Eggertsdóttir, fjárfestir og stjórnarmaður í ýmsum fyrirtækjum og fyrrum framkvæmdastjóri Actavis
- Guðbjörg Rist, framkvæmdastjóri Atmonia
- Guðmundur Hafsteinsson, frumkvöðull og fyrrum stjórnandi hjá Google
- Guðmundur Fertram Sigurjónsson, stofnandi og framkvæmdastjóri Kerecis
- Gunnar Hólmsteinn Guðmundsson, meðstofnandi og rekstrarstjóri Teatime Games, áður rekstrarstjóri QuizUp, og meðstofnandi & framkvæmdastjóri Clara
- Stefanía Bjarney Ólafsdóttir, meðstofnandi og framkvæmdastjóri Avo
- Tryggvi Þorgeirsson, meðstofnandi og framkvæmdastjóri Sidekick Health
- Þorbjörg Helga Vigfúsdóttir, stofnandi og framkvæmdastjóri Kara Connect

Ásamt ráðherra nýsköpunar situr fjármálaráðherra í hópnum, en ráðuneyti þeirra fara með flest þau verkefni sem snerta málefni nýsköpunardriffinna frumkvöðla.

Fyrsti fundur hugveitunnar verður í janúar 2020.

Skattaleg meðferð kaupréttá í nýsköpunarfyrirtækjum rýmkuð

Hafin er vinna í fjármálaráðuneytinu með RSK að skoða möguleika á að breyta skattalöggjöfnni með það að markmiði að rýmka meðferð kaupréttá og hlutabréfa til aðlögunar að þörfum nýsköpunarfyrirtækja með einfaldleika, samkeppnishæfni og sanngirni að leiðarljósi. Aðgerðartillögurnar miða að því að hvetja til fjárfestingar í sprotafyrirtækjum og gera nýsköpunarfyrirtækjum auðveldara með að laða að starfsfólk, stjórnendur og ráðgjafa.

Lagt er til að liðkað verði fyrir skiptum á hlutabréfum, þ.e. hlutabréf fyrir hlutabréf (share for share) og að þau verði skattfrjáls fyrir bæði einstaklinga og félög.

Einnig er lagt til að núgildandi reglur um frestun á skattalegri meðferð kaupréttá verði ekki einskorðaðar við starfsmenn viðkomandi félaga heldur nái einnig til stjórnarmanna, ráðgjafa og annara viðsemjenda félagsins.

Þá er lagt til að reglur um skattlagningu á breytanlegum skuldabréfum séu rýmkaðar. Í því felst að hagnaður eiganda breytanlegra skuldabréfa, sem breytt er í hlutafé á lægra verði en gangverð bréfa viðkomandi félags, sé frestað fram að sölu hlutabréfanna, óháð því hvort viðkomandi eigandi sé einstaklingur eða ekki.

Nýskapandi lausnir í opinberum stofnunum: Nýsköpunarráðherra setur tóninn

Mikilvægi nýsköpunar á öllum sviðum atvinnulífs og samfélags er óumdeilt, og það á ekki síst við um opinberar stofnanir, ráðuneyti og sveitarfélög. Til að geta tekist á við verkefni framtíðar verða stofnanir og aðrir opinberir aðilar að nýta sér nýja tækni og nýja nálgun í auknum mæli í sinni starfsemi, m.a. í opinberum innkaupum.

Vegna þess mun nýsköpunarráðherra fara undan með góðu fordæmi svo að nýsköpun verði sjálfsagður hlutur í stofnanaumhverfinu.

Nýsköpunarráðherra hefur ákveðið að í fjárveitingum til þeirra stofnana sem heyra undir ferðamála, iðnaðar og nýsköpunarráðherra verði gerð krafa um að hluta þeirra verði varið í aðkeyptar nýsköpunarlausnir.

Sú aðgerð nýsköpunarráðherra er fyrsta skref í mun stærra verkefni sem er að stuðla að auknum nýsköpunarlausnum innan stjórnkerfisins alls og mun nýsköpunarráðuneytið leggja sitt að mörkum á þeirri mikilvægu vegferð.

Opin gögn hins opinbera: Orkustofnun opnar gögn sín

Stjórnarráðið vinnur að auka notkun á þeim gögnum sem stofnanir hins opinbera geyma. Samhliða er unnið að því hvernig hægt sé að auðvelda stofnunum að veita aðgengi á einum stað að ópersónugreinanlegum gögnum.

Orkustofnun hefur lagt metnað í þróun gagnagrunna sem byggja á mælingum stofnunarinnar. Hér er um að ræða m.a. gögn um orkunotkun, jarðkönnunarkort og kortasjá. Gagnagrunnar af þessu tagi eru dýrmæt auðlind og geta verið uppspretta nýrrar þjónustu og viðskiptatækifæra. Til að ýta undir slíka notkun gagnagrunnanna, mun Orkustofnun ríða á vaðið, opna gögn sín og skipuleggja hakaþon þar sem saman koma fulltrúar stofnunarinnar og fulltrúar frumkvöðla, sem sjá möguleika í að nýta slík gögn til að þróa nýjar lausnir og skapa eitthvað nýtt.

Leyfilegt hlutfall lífeyrissjóða í vísisjóðum hækkað

Á Íslandi sækja vísisjóðir fjárfestingu sína aðallega til lífeyrissjóða. Núgildandi lög um lífeyrissjóði gera vísisjóðum erfitt fyrir að sækja sér fjármagn til sinna stærstu fjárfesta.

Til að mæta því er stefnt að því að leggja fram frumvarp um auknar heimildir lífeyrissjóða til fjárfestinga í vísisjóðum upp í 35%.

Í dag mega lífeyrissjóðir eiga allt að 20% í vísisjóðum og þarf því aðkomu að lágmarki fimm lífeyrissjóða þegar stofna á sjóð. Í reynd sýna gögn að íslenskir vísifjárfestar hafa hingað til þurft að lágmarki sjö og allt að tíu lífeyrissjóði sem fjárfesta til að komast á legg. Með breytingunni þyrftu færri lífeyrissjóðir að hafa aðkomu að sjóði sem myndi auðvelda fjármögnun slíkra sjóða.